

VYSOKÉ
UCENÍ
TECHNICKÉ
V BRNĚ

KRAJSKÁ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA
JIŽNÍ MORAVY

Expertní analýza na téma:

Age management

Bydlení seniorů

Brno 2014

„Partnerství subjektů meziuniverzitní studentské sítě“

CZ.1.07/2.4.00/31.0157

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Age management

Bydlení seniorů

Zpracovatelé expertní analýzy:

Adéla Chroboczková

Mariia Solomatina

Dominika Vlčková

Daniel Kupsa

Nela Faltusová

Anna Václavová

Lenka Jobánková

Tato expertní analýza je výstupem projektu s názvem:
Partnerství meziuniverzitní studentské sítě (CZ.1.07/2.4.00/31.0157)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

Abstract.....	7
Úvod	8
1. Analytická část	9
1.1. Situace v České republice	9
1.1.1. Stárnutí populace.....	9
1.1.2. Gentrifikace	11
1.1.3. Bydlení a spokojenost seniorů s jejich bydlením v České republice a v Brně	12
1.1.4. Brněnští senioři.....	13
1.2. Ze zahraniční praxe.....	17
1.3. Sdílený seniorský byt.....	19
2. Návrhová část	21
2.1. Bydlení v patrech.....	21
2.2. „Letáček “	22
2.3. Finanční stránka.....	23
3. Architektonická část	24
3.1. Brno – střed.....	24
3.1.1. Návrhy patra pro seniory	25
Závěr	29
Zdroje	31
Přílohy	33

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Abstract

The main goal of our project was to layout particular arrangements to improve the quality of the life of the older population of the city. Our project should mainly focus on the development of the accommodation for groups of seniors. It is also possible to extend the project and include other aspects of living in the city.

In our project we relied on the National action plan for the support of positive ageing process of 2013-2017, whilst we focused on the elderly who find themselves in an economical or any kind of social struggle; who rent an apartment and are constantly dealing with high levels of stress due to dependence of their lifestyle on rent fees and therefore are interested in finding alternative ways of accommodation. The main point of our project is not to separate seniors from other social groups, but on the contrary try to embody them. Hence we referred to international experience of creating more living opportunities for elderly people. First of all we based the project on the model of collective residence and cohousing. We took into account socio-demographical research and Brno city planning. The knowledge and the forecasts brought by other countries had also a large weight in the elaboration of the decision we wish to suggest to the city of Brno and its senior citizens.

Úvod

Dle zadání je hlavním cílem projektu navrhnout konkrétní opatření či kroky, které by zlepšily kvalitu života starších obyvatel města. Práce má klást důraz zejména na rozšíření vhodné nabídky bydlení pro různé skupiny osob seniorského věku, avšak je možné rozsah práce rozšířit i na další aspekty života ve městě, které se s danou cílovou skupinou pojí.

V naší práci jsme se opírali o *Národní akční plán, podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017*, a zaměřili jsme se zejména na seniory, kteří jsou ekonomicky či sociálně znevýhodnění, žijí v pronájmu, ale zajímají se o hledání alternativních možností bydlení, neboť se cítí ohrožení možným zvýšením nájemného nebo samotou. Základní myšlenkou celé naší práce je, že nechceme seniory ze společnosti vyčleňovat, ale naopak je do ní v rámci možností integrovat. Proto jsme se podívali, jak se s problémem zvýšení variability seniorského bydlení vypořádali v zahraničí, kde už obdobné projekty fungují i v praxi. Především jsme se zaměřili na model sdíleného bydlení, čili cohousing, v úvahu jsme brali také socio - demografické analýzy a prognózy pro město Brno. Všechny tyto poznatky jsme zpracovali při tvorbě svého návrhu, který chceme formou této práce nabídnout k realizaci městu Brnu a brněnským seniorům.

1. Analytická část

Dle doporučení zadavatelů jsme se v analytické části rozhodli nejít cestou vlastních průzkumů, ale vycházet zde z celé řady již uskutečněných průzkumů.

1.1. Situace v České republice

1.1.1. Stárnutí populace

Ve vyspělejších zemích světa postupně dochází k tomu, že se stárnutí populace stává trendem. Tento proces ovlivňují zejména tyto faktory: rozvoj medicíny, zlepšení kvality a zvětšení racionalizace života, což přispívá k naději dlouhodobého života. Marcela Petrová Kafková a Lucie Galčanová ve své práci *Stárnutí městských populací a senioři* odkazují na Světovou zdravotnickou organizaci, podle které je populační stárnutí jedním ze dvou klíčových fenoménů formujících podobu 21. století. Druhým fenoménem je urbanizace.¹

Česká republika v tomto případě není výjimkou. Od počátku 70. let minulého století se naše země také dostala na tuto dráhu. Podle *Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2100* zažije naše země v následujících letech výrazný vzrůst třetí věkové kategorie, do níž patří jedinci starší 65 let, tedy za předpokladu, že nedojde k nečekaným událostem, které by negativně působily na rozvoj populace.²

Z demografických statistik, které byly použity Českým statistickým úřadem při tvorbě *Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2100*, je známo, že v roce 2012 podíl složky seniorů ve věku starší 65 let tvořil 16,2 %; po roce 2060 tento podíl podle předpokladů, přesáhne 33 %, ale v roce 2100 se dá očekávat mírný pokles podílu seniorské složky obyvatelstva do cca 32,5 %³

Jak je vidět z těchto dat, v následujících 40 letech podíl seniorů v České republice vzroste o dvojnásobek, a Česká republika bude ve světě patřit z hlediska věku svých obyvatel k nejstarším zemím. Progresivní bude také narůst nejstarších generací uvnitř seniorské populace: zatímco v roce 2013 podíl jedinců ve věku vyšším než 80 let byl pouze 3,8 % uvnitř celkové populace České republiky, již k roku 2060 tato hodnota dosáhne 14,5 % a bude poté mírně narůstat.⁴

---

¹ PETROVÁ KAFKOVÁ M. a L. GALČANOVÁ. *Demografie*.

² ČSÚ. *Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2100*.

³Tamtéž.

⁴Tamtéž.

Co se týče Brna, autoři *Prognózy demografického vývoje obyvatelstva města Brna a jeho okolí* uvádí, že v roce 2011 podíl osob ve věkové kategorii 65+, žijících v tomto městě, přesáhl 18,4 %. V roce 2056 se podíl této složky obyvatelstva může pohybovat již mezi hodnotami 29,1-35,3 %.⁵

Tento proces ovlivní prudce stoupající naděje na dožití. Podle Českého statistického úřadu v roce 2013 průměrný věk naděje na dožití při narození u mužů dosahoval hodnoty 75,2 let a u žen 81,1 let (což je docela velký rozdíl ve srovnání s hodnotami z roku 1950: 62,3 let pro muže a 67 let pro ženy). V roce 2050 se dá očekávat, že tyto hodnoty dosáhnou úrovně 83 let pro muže a 88 let pro ženy; v roce 2100 budou dosahovat výše 86,6 let pro muže a 91,1 let pro ženy.⁶

Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 staví za jeden z cílů zabezpečit kvalitní prostředí pro život seniorů: „Bytová politika by měla být v budoucnu koncipována s ohledem na zvyšující se podíl seniorů.“

Včasné řešení budoucích výzev spojených se stářím tak může pomoci pozitivně reagovat na budoucí demografickou situaci v naší společnosti. Vhodná bytová politika a územní plánování zohledňující současné i budoucí potřeby seniorů, koncepce a příprava vytváření sousedství a komunit, bezbariérové prostředí přátelské všem generacím přispívá k prodlužování nezávislého kvalitnějšího života seniorů, který jim umožňuje být aktivními a podílet se skrze své znalosti a celoživotní moudrost na fungování komunity svých nejbližších, přátel i celé společnosti. Adekvátní, bezpečné a dostupné bydlení prodlužuje nezávislý život seniorů a zvyšuje jeho kvalitu.⁷

Jak Kafková a Galčanová zmiňují ve své práci, při plánování městských politik je třeba brát na vědomí, že nejstarší skupiny seniorské populace, tedy skupiny jedinců starších 80 let, budou potřebovat péči a sociální služby.⁸ Podle publikace *Globální města přátelská seniorům: Průvodce* bude velký podíl stárnoucí populace bydlet ve městech.⁹

Pomocí výše uvedených dat chceme znázornit, že výzvy spojené se stárnutím populací jsou aktuální a akutní. Je nutné rozšířit politiky, zaměřené na zajištění a zlepšení kvality života nejstarších složek obyvatelstva. Domníváme se také, že by se podobné politiky neměly omezovat jenom na výstavbu Domovů pro seniory a Domů s pečovatelskou službou, neboť to není vždycky tím nejlepším a efektivním řešením. V naší práci bychom chtěli upozornit na variabilitu seniorského bydlení v zahraničí, zmínit některá rizika pro sociálně slabší složky obyvatelstva, se kterými se mohou setkat v současných velkých městech, a nabídnout vlastní řešení.

---

⁵SEIDENGLANZ, D., TOUŠEK, V., CHVÁTAL, F. 2013. *Prognóza demografického vývoje obyvatelstva města Brna a jeho okolí*.

⁶ ČSÚ. *Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2100*.

⁷*Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017*. Z kapitoly „Kvalitní prostředí pro život seniorů“.

⁸ PETROVÁ KAFKOVÁ M. a L. GALČANOVÁ. *Demografie*.

⁹ WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Globální města přátelská seniorům*.

1.1.2. Gentrifikace

Luděk Sýkora ve svém článku „*Gentrifikace: měnící se tvář vnitřních měst*“ zmiňuje, že v posledních třech desetiletích se v řadě vyspělých zemí začal objevovat trend známý jako gentrifikace, který je jedním z revitalizačních procesů. Podle gentrifikace začínají být centra měst opět lákavou zónou, která k sobě přitahuje nové elity současných západních společností — yuppies (young urban professional). Jedná se zejména o stěhování ekonomických a kulturních kapitálů ve městě, se zaměřením na jejich centra.¹⁰

Je třeba zmínit, že když se yuppies stěhují do městských center (nejčastěji tam, kde je, byť znehodnocený ale historicky či architektonicky atraktivní domovní fond), vytlačují odtud původní obyvatelstvo, respektive sociálně slabší vrstvy. Zlepšení fyzické atraktivity prostoru a jeho sociální a kulturní úrovně s sebou přináší zvýšení cen nemovitostí, pronájmu a okolních služeb.¹¹

Aleš Burjanek ve své práci *Sociodemografická analýza územních částí města Brna: (Analýza dat SLDB 2011)* upozorňuje, že kvůli tomu, že se gentrifikace stává pro řadu vyspělých měst globální strategií („global urban strategy“ podle Neila Smithe), je potřeba ji sledovat a tlumit její negativní dopady na společnost, a to především z municipální úrovně.¹² Vidovičová a Gregorová k tomu dodávají, že nejlepší ochranou před dopady gentrifikace je vlastnické bydlení, které zabraňuje deregulaci nájemného a vystěhování seniorů (především osamělých) z jejich původních domovů.¹³

Je třeba mít na paměti negativní dopady gentrifikace při řešení otázky seniorského bydlení. Gentrifikace, i když je zdrojem potenciálních pozitiv — třeba může přinést do prostředí větší bezpečí a zvýšit variabilitu služeb, na jinou stranu může také způsobit růst nájemného a vytěsnit ze známého okolí služby, na něž byli senioři zvyklí. Jelikož ne každý ze seniorů si může dovolit vlastnictví bytu. Je třeba podpořit kvalitu života osob starší věkové kategorie, zavést řadu opatření, které by pomohly zabránit vytlačení sociálně slabších seniorů z městského centra, anebo z historicky či architektonicky přitažlivých částí Brna — k takovým by mohly patřit regulace nájemného, příspěvky na bydlení, sociální byty, dostupné sociální služby apod.

---

¹⁰SÝKORA, L. *Teoretické přístupy a vybrané problémy v současné geografii*.

¹¹Tamtéž.

¹²BURJANEK, A. *Sociodemografická analýza územních částí města Brna: Analýza dat SLDB 2011*.

¹³VIDOVIČOVÁ a GREGOROVÁ In PETROVÁ KAFKOVÁ a GALČANOVÁ. *Demografie*.

1.1.3. Bydlení a spokojenost seniorů s jejich bydlením v České republice a v Brně

World Population Data Sheet 2013 ukazuje, že ve městech České republiky žije již 74% celkové populace republiky.¹⁴ Kafková a Galčanová doplňují, že podle *Demografických ročenek ČR* z let 2010 a 2011 v České republice žije přibližně 74 % seniorské populace ve městech. Dále odkazují na Kalvacha a Phillipse, kteří tvrdí, že i když většina seniorů nemusí nutně trpět pohybovými restrikcemi, zvyšující se věk a zhoršující se zdravotní stav mají dopad na růst intenzity využití domova a jeho okolí. Upozorňují také na hrozby veřejných a soukromých prostor, které jsou pro seniory nevhodně upraveny.¹⁵

Seniorská populace vykazuje relativně malou mobilitu a vysokou míru preference „ageing-in-place“. Kafková a Galčanová také zmiňují, že senioři jsou dlouhodobými uživateli svých bytů a lokalit nacházejících se v bezprostředním okolí, a jejich vazba k užívanému bytu či domu je velice pevná, což se pokládá za adaptivní rys stárnutí.¹⁶

Neméně důležitý je také výzkum Petra Gibase a Ladislava Kázméra *Bytová situace a preference bydlení brněnské populace 65+ let*, který vznikl v rámci mezinárodního projektu HELPS.¹⁷ Tento výzkum byl proveden v roce 2013 na populaci brněnských seniorů 65+, bydlících ve vlastních domácnostech, vyjma seniorů žijících v zařízeních s institucionální péčí. A jeho hlavním cílem bylo „získat podklad pro zhodnocení potenciálu navrhovaných alternativních nástrojů sociální a bytové politiky (různé formy sdíleného a komunitního bydlení, malometrážní byty a zpětné hypotéky)“. ¹⁸Autoři této stati upozorňují na to, že 16 % brněnské seniorské populace hodnotí svoje příjmy jako podprůměrné a obává se o svoji budoucnost. K seniorům nejvíce ohroženým relativní chudobou patří zejména osoby věkové kategorii 80+, kteří mají slabé zdraví a žijí samostatně. S ohledem na typ užívaného bydlení autoři uvádí, že v otázce spokojenosti se svým bydlením jsou nájemníci nejméně spokojenou kategorií brněnských seniorů — vyplývá to také i ze strachu vystěhování ze současného bydlení, který se u této skupiny objevuje nejčastěji. Jak upozorňují sami výzkumníci, senioři, kteří „se nacházejí v nejisté situaci, stávají se právě potenciálně otevřenější vůči nabídce alternativních forem bydlení, a to právě v souvislosti s obavami z možného vystěhování“.¹⁹

---

¹⁴ POPULATION REFERENCE BUREAU. *World Population Data Sheet*.

¹⁵ PETROVÁ KAFKOVÁ M. a L. GALČANOVÁ. *Demografie*.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Cílem mezinárodního projektu HELPS je podpořit rozvoj inovativních forem bydlení a péče o cílové skupiny osob (zejména starší, zranitelné a jinak znevýhodněné osoby). (Viz <http://www.helps-project.eu/>)

¹⁸ GIBAS P., KÁŽMÉR, L. *Bytová situace a preference brněnské populace 65+*

¹⁹ Tamtéž.

Ukazují také, že skupina seniorů, kteří si v současné době pronajímají bydlení, je skupinou potenciálních zájemců o malometrážní byty a komunitní formy bydlení.²⁰ Chtěli bychom k těmto výsledkům dodat, že městské části Brna mají databáze těchto zájemců, kteří by tento typ bydlení využili.

Jak vyplývá z výše uvedeného, primární cílovou skupinou, na kterou náš projekt chceme zaměřit, je právě tato složka brněnského obyvatelstva: jsou to sociálně a ekonomicky slabší senioři, žijící v nájemním bydlení buď sami, anebo spolu s partnerem či jiným příbuzným vyšší věkové kategorie.

1.1.4. Brněnští senioři

Brno patří k těm městům České republiky, které se vyznačují nejstarší demografickou strukturou.²¹ Vzhledem k tomuto faktu se problematika seniorského bydlení a stárnutí ve městě stává pro Brno aktuálním a akutním tématem, na které je třeba reagovat při plánování a organizování městského prostředí a bytové politiky.

Jak uvádí Aleš Burjanek ve své *Sociodemografické analýze územních částí města Brna: (Analýza dat SLDB 2011)*, „Seniorskou populaci nacházíme v nejvyšších koncentracích v relativně celistvých územích na severovýchod, sever až západ od centra. Zejména jsou to katastry Černá Pole, Lesná, dále Žabovřesky, Komín, Jundrov, Veverčí, Královo Pole, Řečkovice, Pisárky a Stránice. Do jisté míry též běží o lokality ve Štýřicích (jihozápadně od centra) a Židenicích (východně od centra). V Základní sídelní jednotce²² s extrémně vysokou hodnotou ukazatele je umístěn domov pro seniory (Kociánka). Podobným případem může být druhá ZSJ uvedená v tabulce, kde sídlí „Centrum sociálních služeb“ (Neumannova).²³

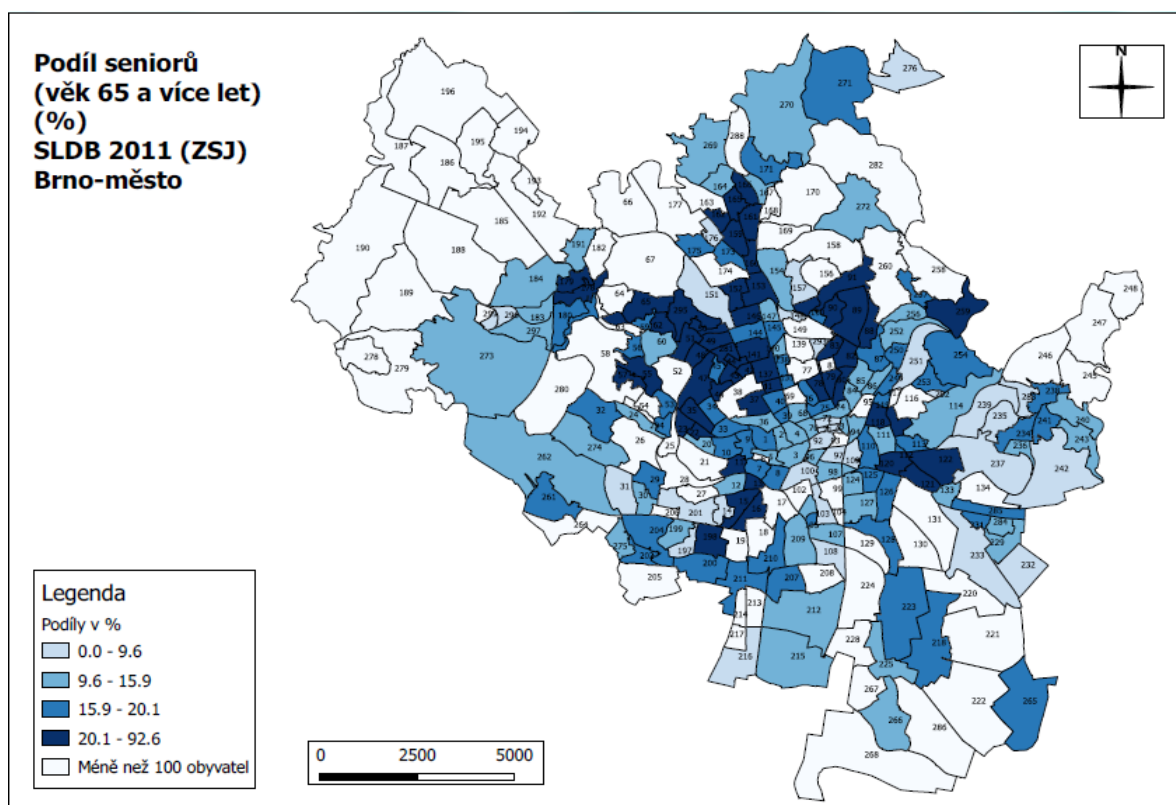
²⁰Tamtéž.

²¹ PETROVÁ KAFKOVÁ M. a L. GALČANOVÁ. *Demografie*.

²²Podle Českého statistického úřadu základní sídelní jednotka „je skladebnou součástí sídelní struktury a je určena pro prostorovou identifikaci a sledování sociálně ekonomických a územně technických jevů, přímo vázaných na osídlení, zejména výsledků Sčítání lidu, domů a bytů. ... Celé území obcí je beze zbytku pokryto souborem základních sídelních jednotek. ... Území základních sídelních jednotek vyplňují beze zbytku plochu všech katastrálních území obcí“.
(Viz http://www.czso.cz/csu/rso.nsf/i/zsj_rso)

²³ BURJANEK, A. *Sociodemografická analýza územních částí města Brna: Analýza dat SLDB 2011*.

Kartogram 1. Podíl seniorů (věk 65 a více let)

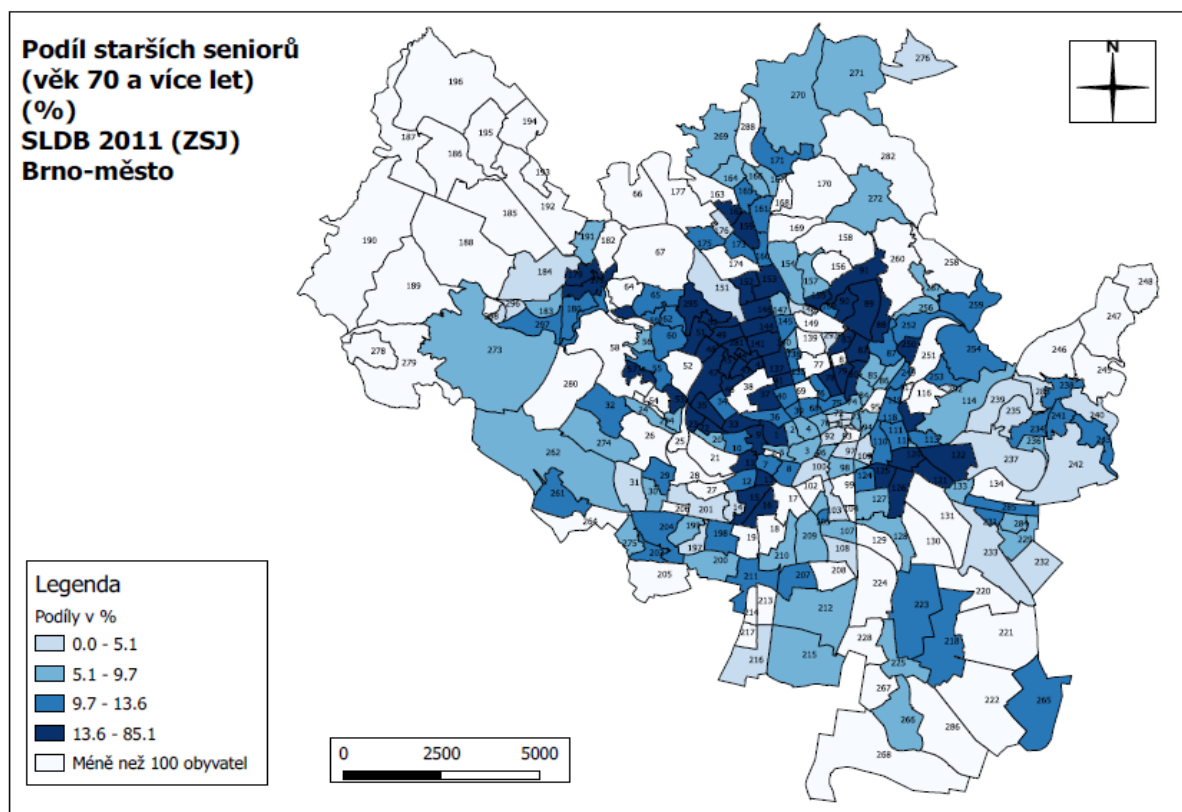

Pramen: Sociodemografická analýza územních částí města Brna; data ČSÚ, SLDB 2011 Brno; výpočty: Aleš Burjanek

Co se týče populace starších seniorů, Aleš Burjanek uvádí, že „Obraz velmi podobný jako v předchozím případě (u seniorů ve věku 65+), ukazuje kartogram prostorového rozložení starších seniorů (věk 70+). Je to věkově nejstarší skupina, jakou jsme byli schopni identifikovat v datech o ZSJ. Nebudeme tedy opakovat zjištění podaná v předchozím popisu. Nutno však doplnit, že území s vyšším podílem těchto seniorů, ležící na severozápadě až západě od centra, je mohutnější. Výrazně je zastoupen katastr Žabovřesky; v tabulce dvaceti nejvyšších hodnot se objevuje v celé třetině případů.“²⁴

²⁴ Tamtéž.

Kartogram 2. Podíl starších seniorů (věk 70 a více let)

Pramen: Sociodemografická analýza územních částí města Brna; data ČSÚ, SLDB 2011 Brno; výpočty: Aleš Burjanek

Z této analýzy jednoznačně vyplývá, které části Brna přednostně potřebují alternativní řešení otázky seniorského bydlení. Je třeba mít na zřeteli také to, že institucionalizovaná péče není univerzálním řešením, které by vyhovovalo veškerým skupinám seniorského obyvatelstva, a není tím nejvhodnějším řešením pro naši cílovou skupinu. Chtěli bychom zdůraznit, že segregaci seniorů do specifických a homogenních lokalit, jako jsou seniorské vesničky komerčního charakteru, považujeme za nevhodnou, neboť vyčlenění do uzavřeného prostředí ztěžuje komunikaci s okolním prostředím a společností, a proto bychom se toho chtěli ve své práci vyvarovat. Chtěli bychom navrhnout řešení, které by bralo ohled na potřeby seniorů a společnosti. Bylo by vhodným východiskem v situaci měnícího se složení obyvatelstva v různých základních sídelních jednotkách.

Kromě toho jsme se na základě výše uvedeného rozhodli zabývat následujícími problémy, které se týkají seniorského bydlení:

- potřeba rekonstrukce bytů na bezbariérové s ohledem na zhoršující se zdravotní stav seniorské populace;
- nutnost brát ohled na nežádoucí dopady procesu gentrifikace a potřeba zabránit vytlačování slabších seniorských domácností zvýšením nájemného — respektive je potřeba zajistit pro sociálně slabší domácnosti seniorů možnosti bydlení s regulovaným nájemným;

- nutnost brát ohled na takové specifické rysy stáří, jako závislost na lokalitě, problémy osamělosti a příliš velkých bytů;

Jako řešení výše zmíněných problémů nabízíme koncept „seniorského patra“ s regulovaným nájemným. Tato varianta zmírní negativní důsledky gentrifikace a zvýší variabilitu bydlení v běžné zástavbě. Menší pokoje v bytě budou přínosem pro osamělé seniory se zhoršujícím se zdravím, kteří se nejsou schopní postarat o velký byt nebo dům, a zároveň si nemohou dovolit hradit vysoké nájemné. Rekonstrukce bytů a okolí na bezbariérové, a tím pádem lehce přístupné pro osoby s pohybovým handicapem, zvýší kvalitu života a spokojenost obyvatel města Brna, a také přispěje k revitalizaci městského prostředí. Ačkoli jsme se v našem návrhu rozhodli soustředit především na lokalitu Brno-střed, chtěli bychom uvést, že počítáme s jeho případným rozšiřováním. Koncept „seniorského patra“ se dá použít v každé městské části a v každém městě. To umožňuje včasnou reakci na měnící se demografickou strukturu města a na přání seniorů zůstat ve známé lokalitě, k níž mají silné pouto a síť sociálních kontaktů. Koncept „seniorského patra“ a rekultivace okolí domů přispěje také k rozšíření a podpoře mezigeneračních vztahů.

Ačkoliv se základní nabídka seniorského patra skládá pouze z bydlení komunitního typu, potřebné služby by byly seniorům k dispozici: daly by se dle potřeby klienta zakoupit. Takové řešení se jeví jako vhodné pro ty skupiny seniorů, kteří nemají nárok na místo v Domě s pečovatelskou službou či nepotřebují zvláštní sociální anebo zdravotní služby, avšak hledají možnosti alternativního či sociálního bydlení.

Mezi služby, které by si senioři mohli zakoupit dle individuální potřeby, se řadí výpomoc v domácnosti, provoz prádelen s možností dovozu prádla domů, střediska osobní hygieny a rozvoz obědů. Pečovatelská služba si klade za cíl především pomoci seniorům a zdravotně postiženým jedincům setrávat v domácím prostředí, zachovat v co největší míře soběstačnost a dosavadní způsob života se současným udržením či zlepšením jeho kvality. Jednou z variant pečovatelské služby je Centrum denních služeb (Lipová 31, Brno). Toto centrum poskytuje ambulantní služby seniorům a dalším osobám, které nechtějí nebo nemohou být sami, chtějí být ve společnosti svých vrstevníků, a které potřebují pomoc při zajištění péče o sebe. Také napomáhá k posílení schopností a dovedností jedince.²⁵ V neposlední řadě jsou v zákoně O sociální péči zmíněny také povinnosti poskytovatele sociálních služeb. Všechny tyto povinnosti jsou uvedeny v §88 tohoto zákona. Senioři tyto služby mohou využít, ale nemusí. Velmi často se totiž setkáváme v praxi s povinností využít takové služby (v některých zařízeních s institucionální péčí).

---

²⁵ Všechny důležité kontakty a podrobnosti o pečovatelské službě najdete v příloze č. 3: Pečovatelská služba.

1.2. Ze zahraniční praxe

Populační stárnutí a nutnost zabezpečení vyhovujícího seniorského bydlení je aktuálním tématem nejen v rámci České republiky nebo Evropské Unie, tento problém se již objevil ve všech vyspělých zemích a objevuje se i v dalších částech světa. Ovšem nejakutnější je situace právě v Evropských zemích — a to kvůli nejrychlejšímu zvětšování seniorské složky obyvatelstva. Vzhledem k tomu, že Českou republiku tento vývoj zasáhl později než nejvyspělejší evropské státy, můžeme se, při hledání opatření, inspirovat již existujícími řešeními.

Obadalová (2001) uvádí, že bytové a sociální politiky států EU v první řadě usilují o podporu seniorského bydlení ve vlastních domácnostech a rodinách na nejdélejší možnou dobu.²⁶ Podpora se rozkládá na finanční složku, kterou tvoří příspěvky a regulace nájemného, a různé služby, podporující sociální život a zajišťující pomoc s rekonstrukcí domů a bytů, úklidem, nakupováním, vařením a také péčí o zdraví a bezpečnost. Jedním z nástrojů řešení otázky seniorského bydlení v zahraničí se stává neziskové sociální bydlení pro seniory, což zajišťuje kvalitní život i pro sociálně a ekonomicky slabší seniorské domácnosti. Například v Nizozemí sektor sociálního bydlení pro seniory dosahuje cca 40 % běžného nájemného.²⁷ Poskytování upravených sociálních bytů pro seniory je v souladu se snahami bytových a sociálních politik EU, neboť poskytuje seniorům místo života v segregovaných institucionálních zařízeních život uvnitř společnosti ve vlastní domácnosti anebo formou cohousingu.

Zajímavé jsou i zkušenosti z Dánska. Institucionální pečovatelské domy, které v této zemi existují, zabraňují segregaci seniorů tím, že dané zařízení slouží mimo jiné k podpoře mezigeneračních vztahů, neboť jejich služeb a prostředí může využívat i okolní obyvatelstvo. Z Dánska také pochází model bydlení formou cohousingu, respektive kolektivního bydlení. Daný model spočívá v tom, že skupina seniorů bydlí ve společném bytě, kde každý z nich má svůj vlastní pokoj, ale jsou zde i prostory, které mezi sebou daná skupina může sdílet. Podobné řešení otázky seniorského bydlení navrhuje i my. Tento způsob bydlení nabízí možnost kombinace soukromého bydlení a zapojení do seniorské komunity a okolní společnosti. Život v malé komunitě s přátelskými sousedy zabraňuje anomickým stavům, neboť umožňuje cítit se v bezpečí a přináší jistotu a morální podporu.

Připomíná to samozřejmě i některé zkušenosti Nizozemí. Seniorská složka populace je v Nizozemí zvýhodněnou, velice váženou a důležitou částí společnosti. Stát se snaží zajistit aktivní stárnutí a sociální život pro seniory. Je důležité také zmínit, že Nizozemí patří k státům s vysokým podílem nájemného bydlení. Kromě běžných příspěvků, sheltered housing a regulaci nájemného, stát poskytuje

²⁶ OBADALOVÁ, M. *Přístup k bydlení sociálně ohrožených skupin obyvatel.*

²⁷ LUX, M. *Sociální nájemní bydlení v ČR ve světle komparativního srovnání.*

dotaci na úpravu seniorských bytů a podporu domácností, které se starají o své seniory (pečující rodina dostává cca 250 eur ročně).²⁸

Dotace na úpravu bytu poskytuje také Německo. Program Altersgerecht Umbauen nejenom zlepšuje kvalitu života seniorské populace, neboť zvětšuje počet bezbariérových bytů a pomáhá co nejdéle žít ve vlastní domácnosti, ale na druhou stranu i snižuje náklady státu na zabezpečení institucionálních zařízení pro péči o seniory. Aby stát zajistil další investory, Německo a Rakousko nabízejí developerům, kteří převedou část bytů na obec, a těm, kteří se postarají o jejich architektonickou úpravu, daňové zvýhodnění a jiné nástroje podpory.

V holandském městě Utrecht jsme navštívili komplex De Componist, který v sobě zahrnuje denní centrum, poskytující různé služby, kulturně-vzdělávací aktivity pro seniory a domy komunitního bydlení. Tento komplex se nachází v soukromém vlastnictví, jehož majitel pronajímá byty seniorům. Dle potřeby si každý obyvatel může zakoupit jednotlivé sociální služby. Každý byt pro seniory je bezbariérový a má svoji vlastní kuchyň a koupelnu, obyvatelé mají možnost setkávat se mezi sebou a s návštěvníky ve společných prostorech, k nimž patří například prostory pro hosty, zahrada, prostory denního centra atd. Senioři, se kterými jsme měli možnost mluvit, zdůrazňovali, že nejsou pouze skupinou nájemníků, ale cítí se být komunitou. Výběr nájemců, který může trvat i několik let, je velmi pečlivý a účastní se jej všichni členové komunity. Zájemci mohou navštěvovat komplex a účastnit se společných aktivit, aby se seznámili s komunitou. Podobný výběr zajišťuje bezpečí, vzájemnou solidaritu, podporu a zachování pevných vztahů uvnitř komunity. Snižuje také možnost vyskytnutí se problému mezi pronajímatelem a obyvateli komplexu. Tímto dobře fungujícím příkladem jsme se v naší práci hodně inspirovali. Převzali jsme odtud například ideu komunity a nutnosti zabránění segregaci seniorů do specializovaných a uzavřených center péče.

Neméně inspirujícími pro nás byly příklady z Vídně, která má dlouhodobou zkušenost se sociálním a sdíleným bydlením pro seniory, zejména pro sociálně slabší jedince. Chceme zde uvést dva příklady — komplexy neziskových organizací Sammaritan Vienna a Hilfswerk. Jsou zajímavé především tím, že byty, které se nachází ve vlastnictví města, si pronajímá nezisková organizace, která zajišťuje jednotlivé nájemníky z řad seniorů. Ti ji kontaktují buď přímo, nebo pomocí rodiny. Díky tomu nezisková organizace může mít pod kontrolou komplexní fungování bytu: provádí výběrové řízení mezi zájemci o alternativní formy bydlení, poskytuje dle potřeby sociální služby (základní cena zahrnuje pouze nájem, běžné poplatky, úklid společných prostor) a zajišťuje sociálního pracovníka, který má na starosti řešení potřeb obyvatel bytu. Tento sociální pracovník plní funkci manažera a facilitátora domácnosti a řeší různorodé právní, sociální či finanční aspekty. V souvislosti s těmito příklady bychom chtěli obrátit pozornost na brněnské neziskové organizace, které by mohly plnit tuto

---

²⁸ TOUSSAINT, J. a M. ELSIGNA. *Dutch households strategies for old age and the role of housing wealth*.

roli (potenciálním zájemcem o podobné programy v Brně je například Diakonie). Bezbariérové byty výše zmíněných organizací mají samostatné pokoje pro seniory, ovšem disponují i sdílenými prostory — je zde prostorná společná kuchyň s jídelním prostorem, prostor pro sledování televize a technické místnosti. Sociální zařízení je buď součástí samostatných pokojů jako v bytech organizace Sammaritan Vienna, nebo jsou sdílené jako v bytech organizace Hilsfwerk. Každý byt na jednu stranu zajišťuje seniorům soukromý prostor a na druhou umožňuje sdílené bydlení, které umožňuje obyvatelům bytu podílet se na společných aktivitách a cítit se součástí komunity, na níž se můžou spolehnout.

Ve Vídni lze najít i projekty mezigeneračního sdíleného bydlení, k nimž patří také Cohousing Pomali (**P**raktisch, **O**ekologisch, **M**iteinander, **A**chtsam, **L**ustvoll und **I**ntegrativ). Podobné projekty úspěšně fungují, protože podněcují vytváření životaschopné komunity, která zakládá novou cestu ve smyslu ekonomickém, ekologickém, a také v oblasti sociální péče. Obrovskou výhodou této formy společného bydlení jsou kromě jiného i samostatné životní zkušenosti lidí, kteří tu bydlí. Skupina tak může značně těžit i z toho, že tu vedle sebe žijí různě vzdělání lidé rozmanitých povolání. Spektrum je skutečně široké, v komunitě se najde lékárník, obchodník, programátor, hudebník, architekt, terapeut, sociolog atd. Taktéž společně oslavují, baví se, když je potřeba, pomáhají si navzájem s nákupem, vařením, úklidem či osobními problémy apod. Jednoduše spolu žijí jako jedna velká rodina.

1.3.Sdílený seniorský byt

Než se pustíme do podrobného popisu našeho projektu v návrhové části práce, chtěli bychom zde shrnout základní tezi našeho návrhu a našich představ o fungování sdílených seniorských bytů. Cílem naší práce je upozornit na popsání výhody výše zmíněného modelu sdíleného bydlení — a to nejenom na výhody pro jeho uživatele, ale i pro město, neboť dané projekty se ukazují levnějšími a rovněž efektivnějšími, než centra stacionární péče. Tato forma alternativního bydlení je podle našeho názoru jednou z nejvhodnějších pro podporu kvality života sociálně a ekonomicky slabších seniorů, neboť poskytuje sociální a finanční jistotu pomocí života uvnitř komunity a přijatelné nájemné. Kromě toho se vyhýbá segregaci a snaží se o individuální přístup, což spočívá v přístupu k poskytování sociálních služeb. Podobné projekty také přispívají ke zlepšení sociální soudružnosti společnosti, neboť podporují slabší jednotlivce a zajišťují jim kvalitní život v sociálně zdravém a přátelském prostředí.

Domníváme se, že se můžeme poučit z vídeňské praxe, co se zajištění fungování sdílených bytů týká. V takovém případě by město Brno mohlo podobným způsobem pronajímat byty neziskové organizaci, která by je obsazovala zájemci z řad brněnských seniorů. A chtěli bychom v této souvislosti ještě jednou obrátit pozornost k brněnské neziskové organizaci Diakonie, která má dlouhodobou zkušenost s prací se seniory a je potenciálním zájemcem o spolupráci na podobném projektu.

Nabízíme řešení, které je mobilní. Jinak řečeno sdílený byt/„seniorské patro“ se dá zařadit do jakékoli lokality, a tím se dá efektivněji reagovat na stávající potřeby obyvatelstva plynoucí z měnící se sociodemografické situace v Brně. I když poptávka po bytech v Domech s pečovatelskou službou či Domovech pro seniory je vyšší, než jaká je nabídka, je třeba si uvědomit, že ne každý z žadatelů doopravdy potřebuje péči v tak velké míře, jak je právě v těchto institucích nabízena. Často poptávka spočívá pouze v hledání alternativních typů bydlení pro ekonomicky a sociálně znevýhodněné osoby.

Proto v našem návrhu chceme rozdělit bydlení a poskytování různorodých služeb. Nabízíme bydlení ve sdíleném „seniorském patře“, které bude poskytovat zájemcům zrekonstruované bezbariérové byty s regulovaným nájemným. Každý ze seniorů by měl mít svůj soukromý pokoj, ovšem každý tento byt by měl sdílené sociální zařízení, kuchyň a společenské místnosti. Tím pádem by kombinoval zásady soukromého bydlení s výhodami bydlení sdíleného. Regulovaná základní cena, která má za účel chránit seniory před negativními dopady deregulace nájemného, gentrifikace a dalších společenských procesů, by se měla skládat z nájemného, úklidu sdílených prostor a práce sociálního pracovníka, který by plnil funkce správce, manažera domácnosti a všeobecného konzultanta. Dle individuální potřeby a možností obyvatele bytu by se daly zakoupit i další sociální služby — podobný krok by otevřel dveře k vyšší úrovni života ve stáří i těm seniorům, kteří nemají nárok na život ve specializovaném zařízení či na zdravotní a sociální péči související se závažnými zdravotními problémy, ale hledají možnosti alternativního bydlení kvůli své ekonomické, sociální či jiné indispozici.

Velkou přidanou hodnotou tohoto řešení je i rekonstrukce velkých a v dnešní době čím dál častěji neobsazených rozlehlých bytů a celých pater městských domů. Na rekonstrukci těchto bytů by se mohly podílet i neziskové organizace, ale byla by především na bedrech města

Hledání zájemců, provedení výběrového řízení, zajištění ubytování a zajištění různorodých služeb lze dle zahraničních příkladů nabídnout za prvé neziskovým organizacím, kterým by byly dány do dlouhodobého nájmu vhodné městské byty. Druhou možností je, aby tuto správcovskou činnost vykonávala vhodná příspěvková organizace města či městské části. Vzhledem k tomu, že podobné projekty dobře fungují v zahraničí, a to i v mentálně blízkém středoevropském prostoru, dovolíme si domnívat se, že základní pilíře úspěšného cohousingu, které spočívají ve vzájemné solidaritě, pomoci, morální podpoře a pocitu sounáležitosti s komunitou, budou úspěšně fungovat i v českém, respektive brněnském, prostředí.

2. Návrhová část

V této části uvedeme naše návrhy týkající se udržitelného bydlení seniorů v Brně.

2.1. Bydlení v patrech

Na základě rozsáhlé analýzy, množství získaných poznatků a taktéž na základě konzultací s odborníky z praxe, jsme se rozhodli vytvořit alternativní formu bydlení pro seniory, kterou pracovně nazýváme “bydlení v patrech”. Tato forma bydlení v zásadě připomíná koncept cohousingu, o němž jsme zmiňovali v kapitole o zahraničních zkušenostech. Konkrétně v našem projektu navrhujeme přestavbu jednoho patra v bytovém domě. Přestože “bydlení v patrech” není primárně určené pro handicapované seniory, odpovídá požadované normě pro zabezpečení co možná nejvyššího pohodlí. Rekonstrukce tak maximálně zohledňuje potřeby seniorů. Námi navrhovaný sdílený byt nespadá pod sociální služby, dle zákona O sociálních službách, což má pozitivní vliv na pružnost a rychlost jeho založení a provozování, aniž by bylo upuštěno od standardní kvality takového bydlení.

Hlavní myšlenkou bydlení v patrech je socializace seniorů a jejich začlenění do společnosti. Lidé v seniorském věku se totiž často uchylují k samotářskému stylu života, vyhýbají se kontaktu s ostatními lidmi, respektive jsou k takovému stylu života donuceni okolnostmi. Tento koncept by měl rozvíjet vztahy mezi seniory a ostatními věkovými skupinami a postupně vytvářet komunitu, která by se rozrůstala a navzájem si pomáhala. Společné bydlení dává seniorům prakticky permanentní možnost aktivního trávení volného času různými aktivitami s ostatními obyvateli patra, díky čemuž se mohou udržovat v lepší psychické i fyzické kondici. Zastáváme názor, že společné aktivity, jako jsou vaření a stolování, procházky a hraní různých her často pomáhají více než rehabilitační cvičení a prostředí pečovatelské instituce. Dále si spoluobytelé našeho patra mohou vypomáhat s nejběžnějšími věcmi od přátelského zapůjčení knížky po nabídku nákupu, zalívání květin či krmení rybiček v době nepřítomnosti. Díky pečlivému výběru vhodných obyvatel bytu (pomocí dotazníků a přijímacích pohovorů) bychom zde chtěli vytvořit rodině podobnou komunitu — takovou, jakou jsme viděli při návštěvě seniorského bydlení v Holandsku, nebo o jaké jsme byli informováni v případě vídeňských sdílených bytů.

Neméně podstatnou skutečností, proč by mělo být toto bydlení pro seniory atraktivní, je i finanční udržitelnost a relativní nenáročnost této formy bydlení. V zásadě se náš návrh bydlení zaměřuje především na seniory, kteří se chtějí socializovat a prostředí Domů s pečovatelskou službou či Domovů pro seniory jim nevyhovuje, respektive na ně nemají nárok. Za druhé cílíme na takové osoby, které žijí osamocně v bytě, a nemají dostatečné finanční prostředky na udržení tohoto bydlení, případně i na dvojice (a nemusí to být jen partnerské soužití, ale i soužití příbuzenské — např. rodič a dítě — oba dva již v seniorském věku). Jelikož si uvědomujeme, že úhrada nákladů za bydlení a za

další doplňkové služby (poskytování sociálních služeb) může být pro některé seniory finančně náročná, bude před přijetím do sdíleného bytu prováděno posouzení finanční situace seniora (pomocí rozhovoru, případně dotazníku).

Poslední důležitou věcí je, že senioři dle výzkumů neradi opouštějí prostředí, na něhož jsou zvyklí — svoje sousedství. Naše “bydlení v patrech” má tu výhodu, že je realizovatelné prakticky ve všech částech města Brna. Tudíž je zde prostor pro sledování zájmu seniorů o toto bydlení v různých oblastech Brna a budování těchto pater dle zájmu obyvatel.

Mysleli jsme také na fakt, že více lidí žijících pohromadě, by mělo mít podobné či doplňující se zájmy a vzájemně si rozumět. Proto jsme vytvořili dotazník²⁹, který senior vyplní v případě, že bude chtít být zařazen do výběrového řízení. Dotazník kromě jiného zjišťuje zájmy seniora, jeho důvody pro “bydlení v patrech” a jeho zdravotní stav. Senioři, kteří již v bytě bydlí, by také měli mít možnost rozhodnout o nových spolubydlících.

Věnovali jsme se také předpokládané výši nájemného, kterou by senioři každý měsíc hradili. Výši bychom stanovili v souladu se zákonem O sociálních službách, čili takovým způsobem, aby seniorům zbylo alespoň 15 % z jejich příjmů.

2.2. „Letáček ”

Senioři se řadí mezi jednu z nejvíce heterogenních cílových skupin, a proto je velmi důležité zaměřit se na vhodný způsob propagace námi navrhované alternativní formy bydlení. Zvolili jsme několik způsobů. Kromě oslovení v rámci místního zpravodaje v městské části Brno-střed, nebo informací podávaných v Informačním středisku městské části, které je nově zřízené na Zelném trhu, plánujeme připravit různé formy tištěných dokumentů. V našem případě jsme se zaměřili zejména na vytvoření propagačního letáčku³⁰. Tento letáček by měl vhodnou zajímavou formou oslovit cílovou skupinu.

Na první stránce letáku bude navrhovaná forma bydlení v patrech vyobrazena s jednoduchým a srozumitelným popisem. Každý, komu se náš leták dostane do rukou, by měl na první pohled pochopit, že se jedná o formu bydlení, určenou především pro osoby, které touží po společnosti a kontaktu s dalšími věkově příbuznými lidmi, která bude zároveň finančně dostupná.

Důležitou součástí letáku by byl i výpis možných volnočasových aktivit pro seniory. Jedná se například o počítačové kurzy, různé pohybové aktivity, kurzy malování, hodiny fotografování, Senior akademii, Univerzitu třetího věku apod.

---

²⁹ Dotazník naleznete v příloze č. 2: Dotazník.

³⁰ Návrh tohoto letáku uvádíme v Příloze č. 1: Letáček.

Leták bychom obohatili také o důležitá čísla na rychlou lékařskou pomoc v konkrétní městské části, čísla na opraváře, atd. Tímto způsobem by leták získal další přidanou hodnotu, díky níž by důchodci měli důvod si jej ponechat, a tak přemýšlet o námi navrhované formě bydlení. Důležité je také rozšiřování povědomí o veškerých alternativních formách bydlení. Díky tomuto povědomí získávají senioři a případně i jejich rodinní příslušníci prostor pro uvažování a vzniká proces aktivizace zesponu, kdy i samotní senioři a lidé v preseniorském věku začínají uvažovat o přípravě na stáří, o stěhování se z velkých bytů do menších, o sdružování se, či svépomocném předělávání a přizpůsobování bytů atd. Dalším z kanálů, jak informace spojené s bydlením šířit, je Občanská poradna Brno.

V rámci distribuce bychom se zaměřili zejména na místa, kde se senioři zdržují nejčastěji. Šlo by tedy o prostředky MHD, čekárny u praktických lékařů, či předsíně galerijních a divadelních prostor. Samozřejmě by se na šíření těchto letáků podílely i konkrétní městské části, Senior Point, poradenská centra atd., a v neposlední řadě magistrát města Brna.

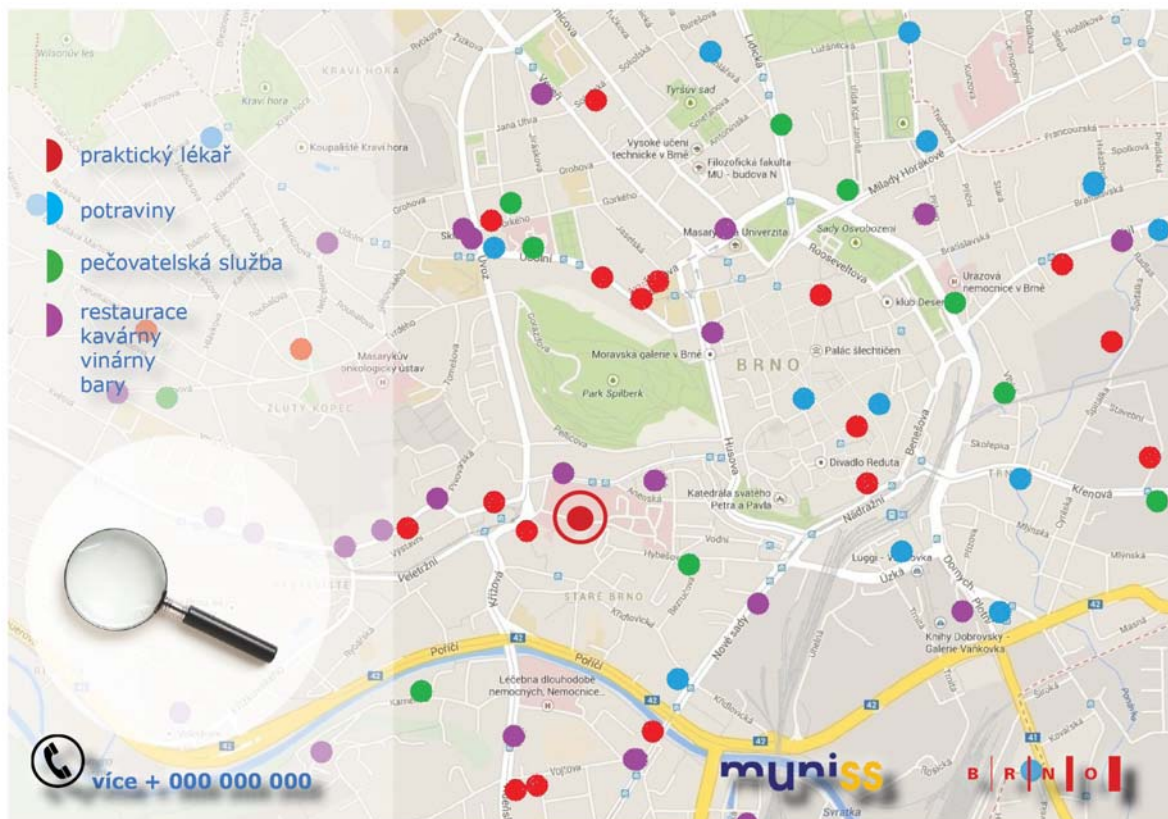
2.3.Finanční stránka

Určit konkrétní rozpočet tohoto projektu není v našich silách a možnostech, ale ani to není naším cílem. Vzhledem k tomu, že tato práce má sloužit spíše jako návod pro vybudování podobných „seniorských pater“ v kterékoli části Brna, rozpočet bude vždy ovlivněn spoustou faktorů. Obecně se cena vybudování jednoho seniorského lůžka v Domovu pro seniory či Domu s pečovatelskou službou pohybuje mezi 1 300 000 až 2 000 000 Kč. Předpokládáme, že za cca dvojnásobnou částku je v silách města rekonstruovat jeden sdílený byt/seniorské patro, ve kterém bude lůžek cca šest. To by znamenalo mnohonásobnou úsporu. Provozní náklady na 1 lůžko v městských Domovech pro seniory oscilují od 20 do 30 tisíc Kč měsíčně. Nejsme nyní schopni odhadnout, jaké budou provozní náklady „seniorských pater“, ovšem nepředpokládáme, že by náklady výrazně přesahovaly náklad na běžné bydlení obyvatel nájemního bytu.

3. Architektonická část

Architektka našeho autorského kolektivu navrhla patro pro seniory po konzultaci s paní ing. arch. D. Glossovou³¹. Bydlení zohledňuje potřeby seniorů, co se bezbariérovosti týče, a nabízí také velké společné prostory.

3.1.Brno – střed

Za velmi vhodnou lokalitu pro uskutečnění našeho projektu považujeme MČ Brno-střed. Je to především kvůli tomu, že se v této MČ nacházejí byty, které jsou ve vlastnictví města, a které nejsou trvale obydleny. Jak jsme ale již zmínili, náš návrh pro seniorské bydlení je možné dle potřeby a podmínek upravovat pro další městské části.

Náš předpoklad o vhodnosti takového využití velkých městských bytů pro potřeby seniorské části obyvatel nám potvrdil také starosta této městské části pan Mgr. Libor Štáška. Dále uvedl, že městské byty jsou již delší dobu nevyužité a „seniorské patro“ by skvěle posloužilo jako vyplnění těchto prostor. Chceme také upozornit, že MČ Brno-střed má databáze potenciálních zájemců o tuto formu bydlení. Dle sdělení pana starosty se dá zvažovat několik lokalit, z nichž by pravděpodobně nejvíce

³¹Ing. Arch. D. Glossová je specialista na bydlení seniorů v oboru architektury a autorka knihy *Bydlení pro seniory* (2006).

vyhovovala budova na Leitnerově 26. Rekonstrukce těchto bytů by se mohla uhradit z bytového fondu městské části, jak uvedl pan starosta. Důležité je získat pro takový projekt podporu — v tomto případě souhlas Rady městské části. Naše studie může v tomto směru sloužit jako vhodný podklad, který přehledně shrnuje důvody a možná řešení sdíleného seniorského bydlení.

3.1.1. Návrhy patra pro seniory

Základní požadavky pro umístění domu se „seniorským patrem“:

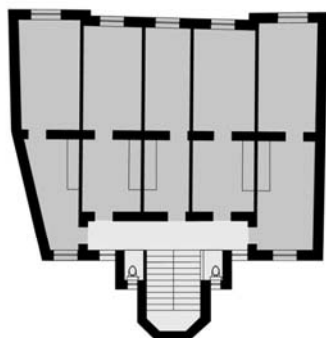
- bezpečí
- pěkná lokalita
- park v okolí
- dobrá dostupnost k lékaři, do nemocnice
- dobrá dostupnost do obchodu
- dobrá dostupnost k volnočasovým aktivitám
- dobré začlenění mezi ostatní obyvatelé domu - pozitivní ovlivňování

Nakonec byl zvolen objekt v ulici Leitnerova 26³², který se nachází v těsné blízkosti nemocnice U svaté Anny a Mendlova náměstí. V okolí nalezneme hojné množství jak zelených ploch, tak občanské vybavenosti.

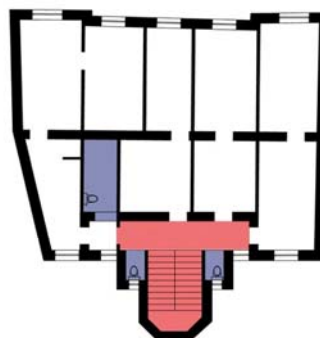
Tento objekt má také nespornou výhodu v tom, že je v něm celé 2.np volné — patří Brnu střed. Toto patro je v nevyhovujícím stavebně technickém i hygienickém stavu. Patro je výrazně zdevastované bez funkčního hygienického zázemí u jednotlivých bytů. V současné době probíhá rekonstrukce oken a fasády domy. Rekonstrukce 2.np by mohla volně navázat. V tomto domě by mohlo vzniknout ideální klima pro seniory, protože mohou být integrováni mezi obyvatelstvo s běžnou věkovou skladbou, např. s rodinami s dětmi. V objektu se v současné době nachází další 3 volné bytové jednotky.

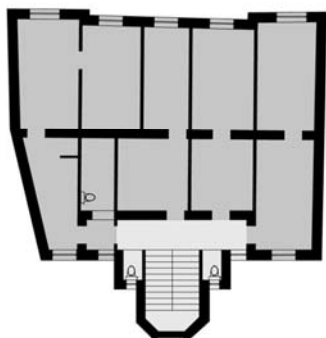
³²Objekt byl vytipován a bylo komunikováno s ing. Kamilem Kotěrou (správa nemovitostí MČ Brno-střed p. o.) a s ing. Krystinou Trávníčkovou (správa nemovitostí MČ Brno-střed).

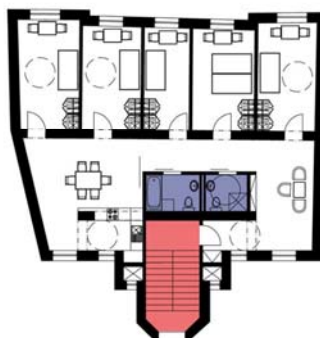
obr.1. PŮDORYSNÉ SCHÉMA 2.NP PŮVODNÍ

obr.3. PŮDORYSNÉ SCHÉMA 2.NP SOUČASNÝ STAV

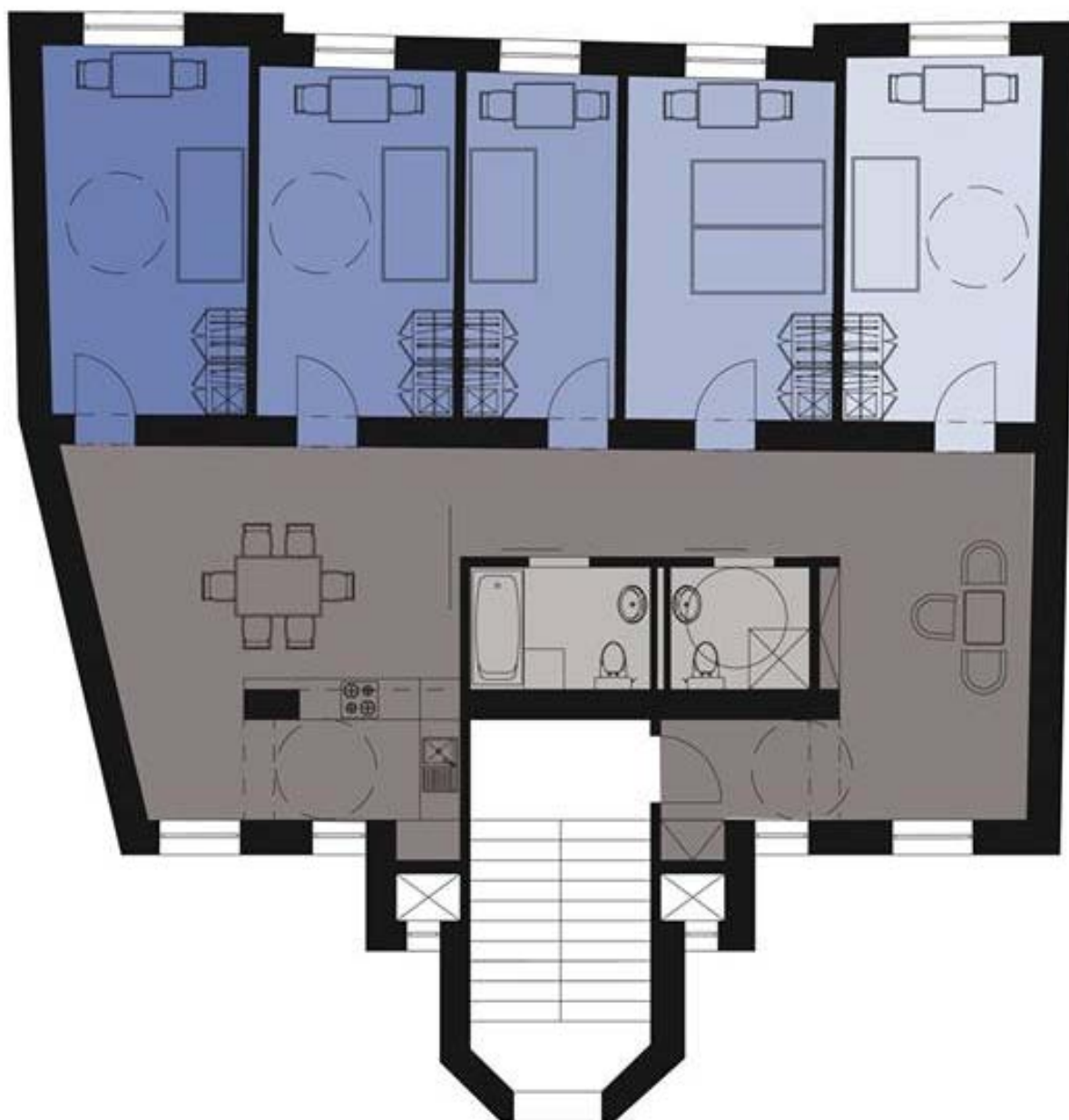
obr.2. PŮDORYSNÉ SCHÉMA 2.NP SOUČASNÝ STAV

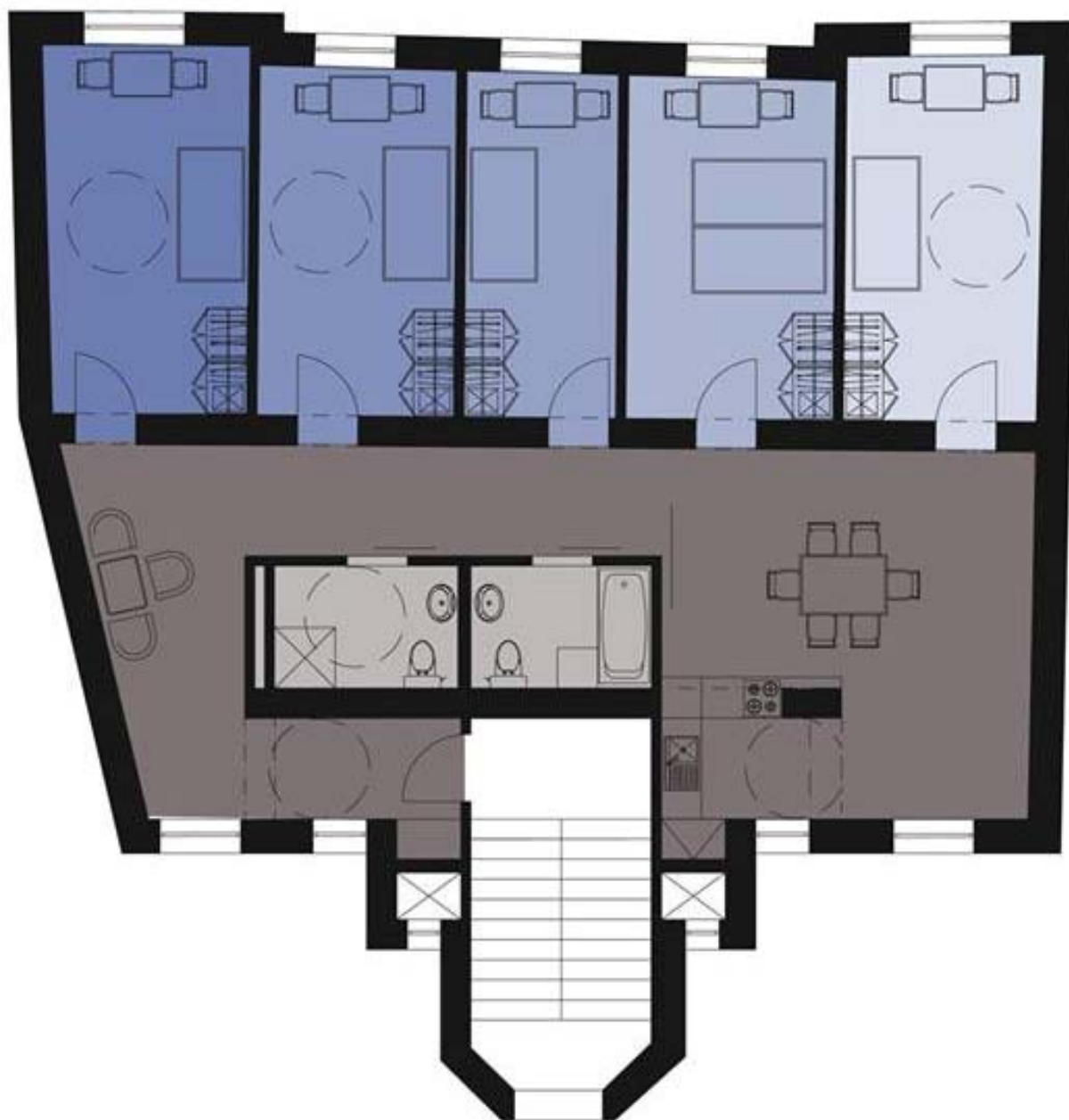
obr.4. PŮDORYSNÉ SCHÉMA 2.NP NÁVRH

Návrh bytové jednotky pro sdílené bydlení vychází z původního konstrukčního systému a uspořádání bytových jednotek. Snaží se v maximální míře nezasahovat do nosného systému stavby a využívat veškerého potenciálu této budovy. Je zde problém s hygienickým zařízením, které v době výstavby domu odpovídalo standardům té doby, v současnosti je ale nevyhovující. Historicky byly toalety situovány na chodbě a byly sdílené. Viz obr. 1. Na tomto patře proběhla už menší změna v uspořádání a odpady pro toalety jsou napojeny na jednu bytovou jednotku (případně je lze využít). Voda byla rozvedena do všech bytů. Historicky se zde nacházelo 5 bytových jednotek, o velikosti 1+1kk a sdílené toalety na chodbách viz obr. 2.

Na obr. 3. a obr. 4. jsou vyznačeny společné prostory patra, jako jsou vertikální komunikace a koupelny.

obr.5. PŮDORYSNÉ SCHÉMA 2.NP NÁVRH
VARIANTA A_M_1:100

obr.6. PÚDORYSNÉ SCHÉMA 2.NP NÁVRH
VARIANTA B_M_1:100

Návrh je zde vytvořen ve dvou variantách, s využitím současných stupaček (viz obr. 6.), a ve variantě vytvoření nových stupaček (viz obr. 5). Ani jedna varianta by neměla být výrazně náročná jak finančně tak stavebně. Dům rekonstrukci nutně potřebuje.

Hlavní kritérium návrhu bylo optimální osvětlení, proto návrh využívá maximálního procenta oken otočených do dvora.

Bezbariérovost objektu bude zajištěna novým výtahem, napojeným na mezipodestu schodiště, a schodišťovou sedačkou určenou pro přepravu osob na vozíčku nebo pouze schodišťovou sedačkou určenou pro přepravu osob na vozíčku.

Počet pokojů v tomto sdíleném bytě je 5. 4 z nich je možno obsadit až dvěma rezidenty — manžely či osobami v jiném příbuzenském vztahu, anebo jedinci, co si nemohou samostatný pokoj dovolit. Ideální počet rezidentů je 5 až 6. V tomto bytě se nachází dvě koupelny, z toho jedna je bezbariérová, a jedna kuchyň. Všechny komunikace odpovídají rozměrům pro handicapované. Pokoje jsou velikosti 12-16m².

Závěr

Za hlavní výhodu našeho projektu, v němž jsme se opírali o požadavky *Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017*, považujeme jeho využitelnost prakticky v kterékoli části města Brna. Jako první jsme si za cílovou lokalitu vybrali brněnskou městskou část Brno-střed, kde je velká část bytů ve vlastnictví města. Vycházeli jsme z předpokladu, že většina lidí vyššího věku nerada mění prostředí, ve kterém žije už delší dobu a na které je zvyklá, proto jsme předpokládali, že by byl náš návrh v této oblasti velmi vítán. Starosta této části města, pan Mgr. Libor Šťáštka, se k myšlence sdíleného seniorského bydlení stavěl pozitivně a byl by ochoten pokusit se jej realizovat. V této městské části se nachází i spousta právě volných bytových jednotek, které by perfektně posloužily právě tomuto účelu.

Závěrem bychom chtěli zmínit, že se zde nabízí i jiná možnost realizace projektu, a to varianta financování projektu soukromým investorem nebo využití jakoukoliv jinou městskou částí. Domníváme se, že v budoucnu se spektrum zřizovatelů variabilních forem bydlení pro seniory bude rozšiřovat. Takové variabilní formy bydlení budou zřizovat jak města a jejich příspěvkové organizace, tak i samotné nevládní neziskové organizace, bytová družstva či právě soukromé subjekty. Zatím však vnímáme nezastupitelnou roli veřejných samosprávných subjektů, které by měli vzít na sebe tuto odpovědnost šířitelů dobré praxe a efektivních politik a ukázat, že tato forma bydlení není riziková, ale naopak relativně jednoduchá a má velký dopad na zvýšení spokojenosti se životem všech obyvatel města.

Tento projekt je podle našeho názoru vhodným řešením otázky zvýšení variability kvalitního seniorského bydlení pro sociálně slabší vrstvy obyvatel města Brna. Domníváme se, že se tento projekt ukáže jako elektivní z hlediska provozování, neboť se usiluje o individuální přístup k potřebám seniorů a bere ohled na jejich adaptivní rysy stárnutí a možné finanční či sociální potíže. Bydlení formou cohousingu, které již velice úspěšně funguje v zahraničí, vytváří přátelské a sociálně zdravé prostředí, které se stává úrodnou půdou pro mezigenerační solidaritu. Je na čase zavádět politiky reagující na stárnutí obyvatelstva i v České republice, respektive v brněnském prostředí. A dovolíme si domnívat se, že projekt, který jsme chtěli touto prací představit, bude dobrým příkladem efektivního fungování městské politiky a vzorcem i pro jiná města v naší zemi.

Zdroje

BURJANEK, A. *Sociodemografická analýza územních částí města Brna: Analýza dat SLDB 2011*. Brno, 2014

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2100*. 2013
GIBAS P., KÁŽMÉR, L. Bytová situace a preference bydlení brněnské populace 65+. HELPS. Dostupné zde: http://seb.soc.cas.cz/images/helps_files/WP4_survey_brno_report_2013.pdf

LUX, M. Sociální nájemní bydlení v ČR ve světle komparativního srovnání. In: *Sociologický časopis* 36(2): 157-180. 2000.

Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017.

OBADALOVÁ, M. *Přístup k bydlení sociálně ohrožených skupin obyvatel*. Praha: VÚPSV. 2001.

PETROVÁ KAFKOVÁ M. a L. GALČANOVÁ. Stárnutí městských populací a senioři. In: *Demografie*. Ups.fss.muni.cz [online]. 2012 [cit. 7. 5. 2014]. Dostupné z: <http://www.ups.fss.muni.cz/file/petrova-kafkova-galcanova-2012-starnuti-mestskych-populaci-d-120717.pdf>

POPULATION REFERENCE BUREAU. *World Population Data Sheet*. [online]. [cit. 7. 5. 2014]. 2013. Dostupné z: http://www.prb.org/pdf13/2013-population-data-sheet_eng.pdf

SÝKORA, L. Gentrifikace: měnící se tvář vnitřních měst. In: *Teoretické přístupy a vybrané problémy v současné geografii*. Praha: Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK Praha, 1993, s. 100-119.

TOUSSAINT, J. a M. ELSIGNA. Dutch households strategies for old age and the role of housing wealth. In: *Teorija in Praksa* 47(5): 1028-1043. 2010.

WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Globální města přátelská seniorům*. Who.int[online]. 2012 [cit. 7. 5. 2014]. Dostupné z: http://www.who.int/ageing/WHO_age_friendly_cities_cz.pdf

Zákon č. 108/2006, o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 25. 4. 2014].

SEIDENGLANZ, D., TOUŠEK, V., CHVÁTAL, F. 2013. *Prognóza demografického vývoje obyvatelstva města Brna a jeho okolí*. PřF Masarykova univerzita, Geografický ústav, Centrum pro regionální rozvoj: Brno.

Dostupné

zde: https://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/Strategie_pro_Brno/dokumenty/Prognoza_13.pdf

Přílohy

1. Letáček

**BYDLENÍ PRO SENIORY
SPOLU NA JEDNOM PATŘE
PILOTNÍ PROJEKT BRNO STŘED**

Bydlení v centru Brna pro seniory je pilotním projektem **Bydlení v patrech**. Tento projekt může být v budoucnu aplikován na všechny městské části.

Bydlení v patrech
Cítíte se osamělí? Jsou vaše náklady na bydlení příliš vysoké? Chcete být stále v kontaktu s přáteli? Nechcete se stěhovat z lokality, ve které bydlíte nyní? Pak pro vás máme řešení. Sdílené bydlení v přízemí bytových domů přímo ve vaší městské části! Každý zde má svůj vlastní pokoj. Ostatní prostory jsou společné a vybízejí ke společným aktivitám. Bydlení je zasazeno do domu mezi obyvatelé všech věkových kategorií. Nechceme seniory separovat od ostatních. Dobrá dostupnost do obchodu, k lékaři, případně do útulné kavárny je samozřejmostí.

B | R | N | O |
muniss

 více + 000 000 000

**KURZY PRO SENIORY
PILOTNÍ PROJEKT BRNO STŘED**

Trénink paměti pro seniory
www.ddmhelceletova.cz
Mail: j.podzemna@email.cz
Tel.: 543 212 113

Vzdělávání a trénink paměti
www.arcana.cz
Mail: kulka@arcana.cz
Tel.: 604 207 640

KURZY A ŠKOLENÍ, Petra Snášilová
Bezbariérový přístup: ano
www.kurzprvniplomoci.webnode.cz
e-mail: kurzprvniplomoci@email.cz
Tel.: 733 395 330 **Univerzita třetího věku**
<http://www.lli.vutbr.cz/univerzita-tretiho-veku>

Domácí elektronika – vlastnosti, obsluha, nákup
<http://www.lli.vutbr.cz/aktualni-nabidka-odbornych-kurzu-u3v-1380787894>

„Digitální fotografie a počítačová grafika“
<http://www.lli.vutbr.cz/aktualni-nabidka-odbornych-kurzu-u3v-1380787894>

Trénink paměti, Internetová klubovna, Kurz digitálního fotografování, Počítačové kurzy, Jazykové kurzy (NJ,Aj)
www.crsp.cz
Mail: crsp.brno@centrum.cz, prorodinu@centrum.cz
Tel.: 542 217 464, 731 402 731

Senior akademie
<http://www.mpb.cz/seniori/senior-akademie/>

Pohybové studio pro seniory na VUT v Brně
<http://www.cesa.vutbr.cz/verejnost/seniori-a-pohyb>

Cvičení pro seniory - yoga pro seniory
<http://www.yogalokah.cz/news/cviceni-pro-seniory/>

Kurz počítačů pro seniory 2014
<http://www.jundrov.info/jundrov/temata/kurz-pocitacu-pro-seniory-2013/>

 více + 000 000 000

DŮLEŽITÁ ČÍSLA
PILOTNÍ PROJEKT BRNO STŘED

**RADNICE
BRNO STŘED**
+000 000 000

**ASISTENT
PRO NAKUPOVÁNÍ**
+000 000 000

LÉKAŘ
+000 000 000

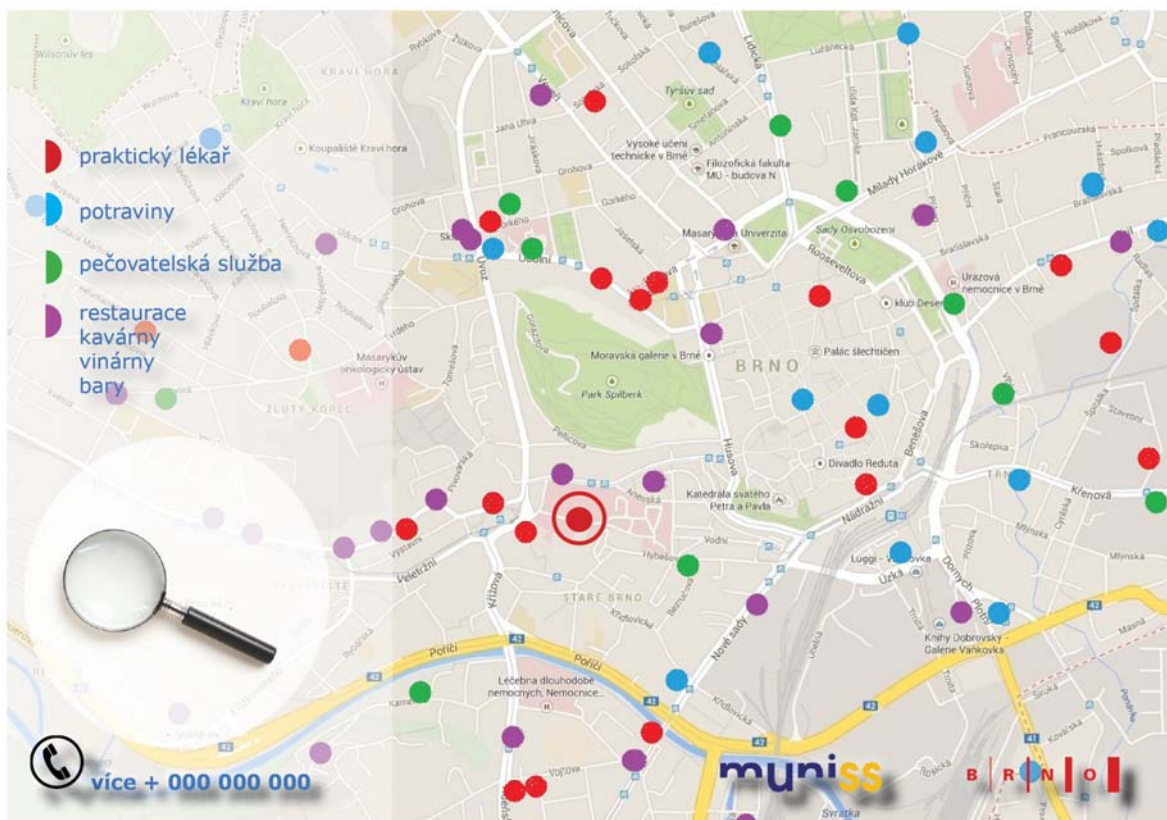
**OBJEDNÁNÍ
OBĚDŮ**
+000 000 000

POLICIE
158

ZÁCHRANKA
155

HASICI
150

 více + 000 000 000

praktický lékař

potraviny

pečovatelská služba

restaurace
kavárny
vinárny
bary

 více + 000 000 000

muniss **BRNO**

2. Dotazník

Žádost o poskytnutí sociální služby Seniorské patro
Domov pro seniory (dle zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, ve
znění pozdějších předpisů)

Datum přijetí žádosti:.....

Žadatel má zájem o umístění v seniorském patře v městské části:

.....

I. Osobní údaje žadatele

Jméno: .....

Příjmení: .....

Datum narození: .....

Bydliště: .....

Národnost: .....

Stav: a) svobodný/á; b) zadan/á; c) vdaná/ženatý; d) vdova/vdovec; e) rozvedený/á

Telefon: .....

Mobil: .....

E-mail: .....

Zdravotní pojišťovna: .....

Ošetřující lékař: .....

II. Kontaktní údaje žadatele

Přechodné bydliště: .....

Bydlím: a) v bytě; b) v rodinném domku

Bydlím: a) sám/a; b) s rodinou; c) s partnerem/partnerkou; d) jiné

Výtah: a) ano; b) ne

Kontakt na rodinné příslušníky: .....

.....
.....

Jméno, příjmení, bydliště a tel. číslo zákonného zástupce, je-li žadatel zbaven nebo omezen ve způsobilosti k právním úkonům (*nutno k žádosti přiložit kopii rozhodnutí soudu o zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům a usnesení o ustanovení opatrovníka*):

.....
.....
.....

Osoba, která má být informována v případě onemocnění, hospitalizace nebo úmrtí uživatele sociální služby (jméno, příjmení, bydliště, tel. číslo): .....

.....
.....

III. Příjmy žadatele

Výše důchodu: .....

Příspěvek na péči: a) ano; b) ne; c) mám žádost

Stupeň příspěvku: a) I. b) II. c) III. d) IV.

Výše příspěvku: .....

Jsem vlastníkem domu/ bytu: a) ano; b) ne; c) v pronájmu

IV. Dotazník o zálibách žadatele

Ve svém volném čase se rád/a věnuji: .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Prohlášení žadatele (opatrovníka)

Prohlašuji, že veškeré údaje v této žádosti jsem uvedl/a pravdivě. Jsem si vědom/a toho, že nejpozději do 15 dnů jsem povinen/a ohlásit změny, které v uvedených údajích nastaly (změna adresy, kontaktní osoby, nároku na příspěvek na péči, jeho výši, druhu a výše důchodu, změny ve zdravotním stavu aj.). Zároveň jsem si vědom/a případných následků, které by pro mne z nepravdivých údajů vyplývaly (vyřazení žádosti z pořadníku žadatelů).

Žadatel o umístění do seniorského patra dává svým podpisem souhlas k zajišťování a shromažďování osobních údajů (včetně užívání rodného čísla), podle ustanovení § 5 odst.2 a § 9 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, a to po celou dobu od podání žádosti až do doby archivace a skartace po ukončení pobytu v seniorském patře.

V ..... Dne .....

.....
(vlastnoruční podpis žadatele)

Je-li žadatel zbaven nebo omezen ve způsobilosti k právním úkonům, podepisuje za něj žádost soudem stanovený opatrovník.

K vyplněné a podepsané žádosti je třeba přiložit:

- Vyjádření lékaře ke stavu žadatele
- Kopii důchodového výměru
- Kopii rozhodnutí o přiznání výše příspěvku na péči, dle zákona č. 108/2000 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
- Pokud je žadatel zbaven či omezen ve způsobilosti k právním úkonům, je třeba doložit rozhodnutí soudu o zbavení či omezení způsobilosti k právním úkonům a usnesení soudu o stanovení opatrovníka

3. Pečovatelská služba

Pečovatelská služba MČ Brno–střed je tradiční sociální službou, poskytuje ambulantní nebo terénní službu seniorům a občanům se zdravotním postižením.

Mezi ambulantní služby patří: střediska osobní hygieny; centrum denních služeb; provoz prádelen pečovatelské služby; domy s pečovatelskou službou.

Mezi terénní služby patří: rozvoz obědů; péče a služby v domácnostech uživatelů

O poskytování sociální služby uzavírá osoba smlouvu s poskytovatelem sociálních služeb.

Městská část Brno-střed vykonává pečovatelskou službu pro:

a) tyto ulice městské části Brno-střed:

Anenská, Ant. Procházky, Bakalovo nábřeží, Bašného, Bašty, Beethovenova, Běhounská, Bělidla, Besední, Bezručova, Biskupská, Brandlova, Celní, Česká, Denisovy sady, Divadelní, Dominikánská, Dvorského, Dvořákova, Františkánská, Gallašova, Gorazdova, Grmelova, Havlenova, Hlídka, Hlinky, Hluboká, Horní, Hrad, Hroznova, Husova, Hybešova, Chorázova, Jakubské náměstí, Jakubská, Jánská, Jeřabinova, Jezuitská, Jílová, Jircháře, Josefská, Joštova, Kalvodova, Kamenná, Kamenomlýnská, Kapucínské náměstí, Kamenná čtvrť, Koblišná, Komenského náměstí, Kopečná, Kozi, Křídlovická, Křížkovského, Křížová, Květinářská, Květná, Leitnerova, Lipová, Ludmily Konečné, Malinovského náměstí, Masarykova, M. Pujmanové, Mečová, Mendlovo náměstí, Měninská, Minoritská, Moravské náměstí (část), Mozartova, Muzejní, Nádražní, Nádvoří, Náměstí Svobody, Náplavka, Neumannova, Nové Sady, Novobranská, Oblouková, Opletalova, Orlí, Panská, Pekařská, Pellicova, Peroutkova, Petrov, Petráská, Pisárky, Pivovarská, Pohorelec, Polní, Poříčí, Poštovská, Pražákova (část), Preslova (část), Průchodní, Pšeník, Radnická, Rašínova, Renneská, Rooseweltova, Rovná, Rybářská, Schovaná, Skrytá, Sladova, Sobotkova, Solniční, Soukenická, Sovinec, Starobrněnská, Stráň, Strž, Středová, Studánka, Sukova, Šilingrovo náměstí, Táborského nádvoří, Tomešova, Trýbova, Tvrdého (část), Údolní, Úvoz (část), Václavská, Vachova, Veselá, Veslařská (část), Vídeňská, Vinařská, Vinohrady, Vodní, Vojtova, Vsetínská, Vysoká, Výstavní, Výšina, Ypsalantiho, Zahradnická, Zámečnická, Zedníkova, Zelný trh, Žlutý Kopec.

- b) městskou část Brno-Bohunice
- c) městskou část Brno-Bosonohy
- d) městskou část Brno-Kohoutovice
- e) městskou část Brno-Nový Lískovec
- f) městskou část Brno-Starý Lískovec

Vedoucí oddělení pečovatelské služby Marie Šilerová (pověřena vedením)
tel./fax 543 217 445; tel. 542 526 335

Sociální pracovnice pečovatelské služby

Brno-střed

DPS Křenová 39, DPS Zderadova 5, Bc. Jana Bukovská, tel. 543 212 702, 542 526 127
DPS Hybešova 65a, Ivana Kavalcová, DiS., tel. 543 212 702, 542 526 129

Brno–Kohoutovice:

DPS Libušina tř.8: Mgr. Ondřej Bílý, tel. 543 212 702, 542 526 127

Brno–Starý Lískovec:

DPS Kosmonautů 23: Mgr. Friedbergová Marta, tel. 543 212 702, 542 526 129

Nový Lískovec, Bohunice, Bosonohy:

Mgr. Friedbergová Marta, tel. 543 212 702, 542 526 12

Ekonomicko-hospodářský pracovník pečovatelské služby:

Ing. Zdeňka Štěpničková, tel. 542 526 124, 543 212 702

Metodik:

Bc. Zuzana Štoudková, DiS., tel. 542 526 122, 543 212 702

Poslání pečovatelské služby:

Pečovatelská služba MČ Brno-střed je zařízení, které prostřednictvím svých služeb pomáhá seniorům a zdravotně postiženým setrvat ve svých domovech, umožňuje zachovat si v maximální míře svůj dosavadní způsob života, zvýšit jeho kvalitu a soběstačnost, nepřetrhovat vazby na své příbuzné a blízké. Podpora a pomoc vychází z individuálních potřeb uživatelů, respektuje a zachovává důstojný život.

MČ Brno-střed má registrovány dvě sociální služby — pečovatelskou službu a centrum denních služeb.

Pečovatelská služba — základní činnosti: pomoc při zvládnutí běžných úkonů; péče o vlastní osobu; pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu; poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění chodu domácnosti; zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.

Cíle pečovatelské služby: Podpora a pomoc v domácím prostředí, která vede k zachování běžného způsobu života, spokojenosti a částečné soběstačnosti uživatele v kruhu rodiny nebo přátel.

Cílová skupina: osoby se zdravotním postižením; rodiny s dítětem/děti (rodiny, ve kterých se narodily současně 3 nebo více dětí, a to do 4 let věku těchto dětí).

Do cílové skupiny patří: děti kojeneckého věku (do 1 roku); děti předškolního věku (1-4 let); dospělí (27-64 let) *zde tato skupina zahrnuje občany se zdravotním postižením, se sníženou mobilitou*; mladší senioři (65-80 let); starší senioři (nad 80 let).

Pečovatelská služba může odmítnout své služby v těchto případech:

- neposkytuje sociální službu, o kterou osoba žádá a to i s ohledem na vymezení okruhu osob v registru poskytovatelů;
- nemá dostatečnou kapacitu k poskytnutí sociální služby;
- zdravotní stav žadatele vyžaduje stálou péči 24 hodin denně;
- poskytovatel vypověděl žadateli v době kratší než 6 měsíců smlouvu o poskytování služby z důvodu porušování povinností vyplývajících z této smlouvy.

Zásady (principy) poskytování sociální služby: partnerský a rovný přístup ke všem uživatelům; respektování základních lidských práv uživatele; respektování vlastní vší uživatele a práv na soukromí a důstojnost; pomoc vytvářet domov na základě individuálních potřeb; podpora k soběstačnosti; nevytváření závislosti uživatele na službě, ale poskytovat pouze takovou míru podpory,

kterou uživatel nezbytně potřebuje.

Pečovatelská služba je poskytována týmem profesionálních pracovníků, vybavených dovednostmi a znalostmi potřebnými pro poskytování kvalitních služeb. Pečovatelská služba se poskytuje na základě zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění pozdějších předpisů a za úhradu podle vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, v platném znění pozdějších předpisů.

Střediska osobní hygieny:

Brno, Lipová 31; Brno, DPS Hybešova 65a; Brno, DPS Zderadova 5

Tyto střediska zajišťují poskytování hygienických služeb pro uživatele, kteří potřebují osobní dopomoc nebo jejich domácnost není vybavena hygienickým zařízením. Ve střediscích osobní hygieny se provádějí koupele a zástřih vlasů a nehtů

Do střediska osobní hygieny dochází uživatelé sami nebo jsou dováženi za úhradu vozidly pečovatelské služby (dle zdravotního stavu uživatele nebo na jeho přání) Provozní doba střediska osobní hygieny: Po – Pá od 7.00 do 15.30 hod.

Centrum denních služeb

Poskytuje ambulantní služby osobám, které nechtějí nebo nemohou být sami, chtějí být ve společnosti svých vrstevníků a které potřebují pomoc při zajištění péče o svoji osobu. Pro uživatele je připraven aktivizační program k posílení svých schopností a dovedností.

Služby poskytované v centru denních služeb: pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu; poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy; výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti; zprostředkování kontaktu se společenským prostředím; sociálně-terapeutické činnosti; pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů při obstarávání osobních záležitostí.

Centrum denních služeb je v provozu v pracovní dny od 8.00 – 14.30 hod. Svoz a odvoz uživatelů je zajištěn auty pečovatelské služby.

Domy s pečovatelskou službou (DPS)

Jedná se o domy, kde každý obyvatel má nájemní smlouvu. Byty v domech s pečovatelskou službou mají charakter bytů v domech zvláštního určení. Pečovatelská služba je zajišťována pracovníky ve středisku pečovatelské služby, které je umístěno přímo v domě, nebo prostřednictvím terénní služby.

Provoz pečovatelské služby je ve dnech Po–Pá od 7.00-15.30 hod.

Žádost o byt v domě s pečovatelskou službou mohou občané s trvalým pobytem v MČ Brno-střed podat na Odboru sociálním a zdravotním, Měnínská 4, 1.patro, dv. č.108, paní Eva Šobková - tel.: 542 526 210, nebo na Bytový odbor Magistrátu města Brna, Malinovského nám. 3.

Jednotlivé domy s pečovatelskou službou kde zajišťuje pečovatelskou službu MČ Brno-střed:

DPS Hybešova 65a (Brno-střed) – má 46 bytů 1+KK, 2 byty 2+KK, 16 bezbariérových bytů 1+KK. Sociální pracovník je zde každou středu od 7.00 – 15.30 hod.

Péče je zajišťována terénní službou: Po – Pá od 7.00 – 15.30 hod.

Kontakt na DPS Hybešova 65a: tel. 543 213 463

DPS Křenová 39 (Brno-střed)- má 42 svobodáren, z toho 6 bezbariérových svobodáren. Sociální pracovník je zde každou středu od 7.00 – 11.00 hod. Pracovník v sociálních službách je zde ve dnech Po – Pá od 7.00 – 15.30 hod.
Kontakt na DPS Křenová 39 : tel. 543 256 020.

DPS Zderadova 5 (Brno-střed) – má 30 jednopokojových bytů (z toho 4 byty bezbariérové) a 10 bytů dvoupokojových. Sociální pracovník je zde každou středu od 11.30 – 15.30 hod. Pracovník v sociálních službách je zde ve dnech Po – Pá od 7.00 – 15.30 hod.
Kontakt na DPS Zderadova 5: tel. 543 215 649.

DPS Kosmonautů 23 (Brno-Starý Lískovec) – má 20 jednopokojových bytů a 25 svobodáren. Sociální pracovník je zde každé úterý od 7.00 – 15.30 hod. Pracovník v sociálních službách je zde ve dnech Po - Pá od 7.00 – 15.30 hod.
Kontakt na DPS Kosmonautů 23: tel. 547 351 002.

DPS Libušina tř. 8 (Brno-Kohoutovice) – má 77 svobodáren (z toho 3 bezbariérové byty), 17 jednopokojových bytů. Sociální pracovník je zde každý čtvrtek od 7.00 – 15.30 hod. Pracovník v sociálních službách je zde ve dnech Po - Pá od 7.00 – 15.30 hod.
Kontakt na DPS Libušina tř. 8 : tel. 547 381 213.

Rozvoz obědů

Jedná se o nejrozšířenější službu. Pracovníci pečovatelské služby MČ Brno- střed rozváží obědy vozidly pečovatelské služby klientům do jejich domovů. Obědy jsou připravovány ve školní jídelně Brno, Nádvoří 1. Rozváženy jsou od pondělí do soboty.

Možnosti z výběru stravy: normální strava 57Kč (výběr ze 3 druhů jídel); výběrová strava 67Kč; diabetická 60Kč; žlučnicková 60Kč.

Provoz prádelny pečovatelské služby

Pečovatelská služba MČ Brno – střed má v každém svém provozu prádelnu. Uživatelům z domácností je prádlo sváženo vozidlem pečovatelské služby do nejbližší prádelny pečovatelské služby. Vyprané a vyžehlené prádlo je zpět odvezeno klientům. V domech s pečovatelskou službou si uživatelé prádlo přinášejí sami. Pro vyprané prádlo si uživatelé přijdou nebo jim je zanesou pracovníci pečovatelské služby do bytu.

Expertní analýza je výstupem projektu OP VK s názvem:

„Partnerství subjektů meziuniverzitní studentské sítě“

CZ.1.07/2.4.00/31.0157

Hlavní řešitel projektu:

Masarykova univerzita

Partneři projektu:

Krajská hospodářská komora jižní Moravy

Mendelova univerzita v Brně

Statutární město Brno

Vysoké učení technické v Brně

Brno 2014

Text nebyl podroben jazykové korektuře.

myniss
Meziuniverzitní studentská soutěž

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a Státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ